

חינוך בפרשה- פרשת תצוה

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ, מרצה באחיה

מטבע הבריאה שונים אנו זה מזה. שונים בחיצוניות ובפנימיות. שונים בתרבות והנהגה ושונים ביכולת וכשרון. על כך אמרו חז"ל (ברכות נח ע"ב) 'כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות'. אך מה 'מחדשים' רבותינו, הרי זה ברור, גלוי וידוע? אלא, כפי שאינך דורש מחברך, תלמידך, או קרוב משפחתך, להידמות אליך במראהו החיצוני, כתנאי לחיות אתו באהבה ואחווה, שהרי לא ניתן לשנות מראה פנים, כך, אל תחשוב לְהַשְׁוֹת אותו אליך בדעה ובמחשבה. לימדונו חכמינו, לכל אחד 'פרצוף' אישי וייחודי ועליך 'להסתדר' אתו, כך גם עם דעותיו ואישיותו, תסתדר איתם!

אך ההסתכלות הנפוצה היא ש'הדעה שלי מצוינת, ועלי ללמוד 'לסבול' דעתו של האחר, שהרי אני בן תרבות, אני צודק, החוג שלי, המפלגה שלי, האסכולה שלי... ובתור יהודי כשר אקיים אמנם מצוות 'ואהבת לרעך - כמוך', וברור שאני אוהב את עצמי... אשתדל 'לקבל' את הזולת עם מגרעותיו ודעותיו המוזרות...! על כן בא ביאורו היקר של הג"ר שלמה איגר, כפי שהנך חי עם המציאות שיש סביבך פרצופים רבים ושונים, ואין לך קושי עם זה, ואדרבה, יש בזה ביטוי לגדלות ה' בבריאתו ה'אישית' (עי' סנהדרין לז). כך מלמדים חז"ל שאין לחוש קושי מול ריבוי הדעות, ואף אלה שאינם 'דומים לדעות שלי'. דעות רבות ומגוונות משלימות אלו את אלו, ובונות חברה תקינה.

החושן הוא המרהיב בין בגדי הכהונה שנאמרו בפרשתנו 'לכבוד ולתפארת', לקשט לב כהן הגדול. בחושן משובצות 12 אבנים חן. כל אבן הנתונה במשבצת זהב משתלבת ביופי. היופי הוא הגיוון. שילוב 12 אבנים שונות יפה יותר מ12 אבנים ממין אחד. כתב הג"ר שלמה אפרים מלונטשיץ (כלי יקר בפרשתנו) בשם 'העקידה' (הג"ר יצחק עראמה, מחכמי ספרד בדור ה'גירוש') 'אבנים אלו היו קצתם יקרים וקצתם בזול'. אך הרי אין עניות במקום עשירות? וכי חסרות עוד אבנים יקרות? ברם, דווקא השילוב ה'זול' מבליט את הוד ה'יקר', ומגדיל הדרם. לא רק ה'זול' מרוויח משיבוצו בין ה'יקרים', כי גם ה'יקר' מרוויח ומתהדר מהמכלול! וְעֲשִׂיתָ חֹשֶׁן מְשֻׁפָּט מְעֻשָׂה חֹשֶׁב - לכפר על עיוות הדין (זבחים פח):

נחשוב על עיוות הדין המצוי ב'שיבוץ וקבלת תלמידים'. קבלת השונה. תלמיד עם לקות למידה. בן למשפחה מוחלשת. תלמיד הנעזר בתרופה. עולה חדש. ילד שהתקשה במסגרת אחרת. בעל נכות פיזית. תלמיד מוגבל שנעזר בסייע צמוד. אך ככל שאני מאמין באיכות המוסד שלי אפתח שערי לקבל גם מספר תלמידים שטרם בקע אורם. היות והמורים יהלומים, התלמידים והוריהם הם אבני-חן משובחות, נצליח לקלוט בקרבנו אף אבנים פחותות. אנחנו נעלה אותו ולא הוא ינמיך אותנו, ככל אנחנו 'יקרים', כך נבהיק אורו ונעורר זוהרו. קליטת השונה היא אות כבוד למוסד! פתיחת שערים מהווה 'תו איכות'. כשאנחנו מסוגלים להתמודד ולהטיב אתו, הוא ישלים את איכותנו! נעטרהו במשבצות זהב, נעריף עליו יוקרה וכבוד, עד שיממש זיוו והדרו הטמונים והגלומים בקרבו. מוסד שקולט 'מצוינים' בלבד, חושף חולשה וחוסר יציבות מוסדית. מוסד מוגבל. נטול יכולת 'חינוכית אמיתית'...

עם ישראל מאגד מארג של י"ב שבטים. לכל שבט ייחודיות, מנהג ומסורה. כך היה מעת יציאתנו ממצרים וכך יישאר. ריבוי העדות ומגוון המסורות מייחדת את היהדות ומרבה כבוד שמים. 'כך דעותיהן שונות' איננה חידלון, אלא 'לכתחילה!' חז"ל מונים ומפרטים בין נסי קריעת ים סוף, את הנס שלכל שבט נבקע שביל נפרד. כל אחד עם דגלו והנהגתו. הקירות שבין השבטים שקופים היו, ממים צלולים וזכים. רבינו ה'פני מנחם' דרש בנותן טעם, שברגעי המעבר ביבשה בתוך הים לא ידמו בני השבט כי "רק אנו עוברים, רק אנחנו ניצולים, כי רק אנו חשובים". ראו מיד עוד שבטים. גם הם עוברים את הים, כי גם הם חלק מעם סגולה. כולנו משתבצים לפאר כתרו של מלך.

להלכה נפסק שכל אבני מילואים, כמו כל בגדי הכהונה, 'מעכבין זה את זה'. היינו, שאם חסר אבן, אפילו ה'זול', אין הכהן לובש את החושן ומשרת. תמורת אבן אחת ביקשו חכמי ישראל לשלם לדמא בן נתינא הון עתק. לנשמה של יהודי אין כלל מחיר... שלל האבנים כולם וקדושת הנשמות כולן יוצרים קשת של אורה ושמחה לפני השי"ת.

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ

123ymm@gmail.com